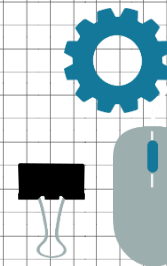
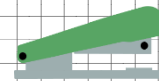
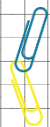
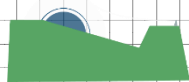
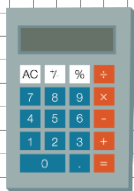
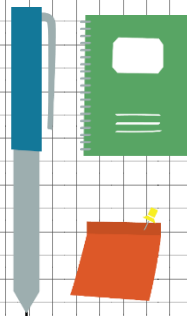

ธนาคารแห่งประเทศไทย

FIN.ดี
HAPPY LIFE !!!

การบริหารจัดการหนี้

ERASER

การบริหารจัดการหนี้
คือการจัดการหนี้ให้
เป็นระเบียบและ
มีประสิทธิภาพ

3 คำถามกับเรื่องการบริหารจัดการหนี้

เตรียมตัวอย่างไร ก่อนเป็นหนี้

1

เตรียมตัวอย่างไร ก่อนเป็นหนี้

✓ รู้จัก “หนี้” หลายประเภท

หนี้ดี

คือ หนี้ที่สร้างรายได้/สร้างความมั่นคง

หนี้เพื่อการศึกษา

หนี้เพื่อการ
ประกอบอาชีพ

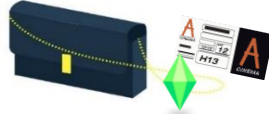

หนี้เพื่อที่อยู่อาศัย

หนี้พินิจระวัง

คือ หนี้ที่ไม่สร้างรายได้

SALE

หนี้จากการใช้จ่าย
ฟุ่มเฟือย

หนี้ที่มากเกินไปกำลังจ่าย

หนี้อันตราย

คือ หนี้ที่อาจทำให้เราเสียเงินหรือเป็นหนี้
จำนวนมากอย่างรวดเร็ว ควรเลี่ยงเด็ดขาด

หนี้จากการพนัน
เสี่ยงโชค

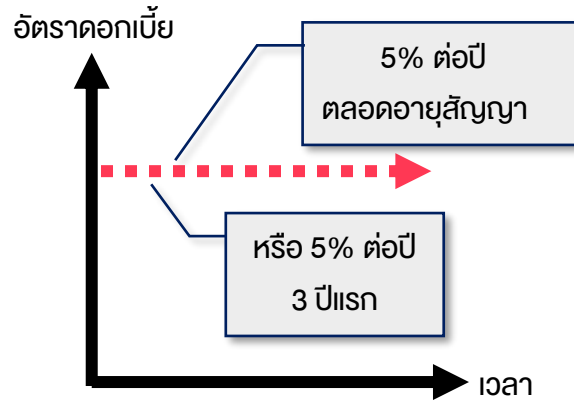
หนี้ที่กู้ไปลงทุน
ผิดกฎหมาย

“หนี้” มาพร้อมกับ “ดอกเบี้ย”

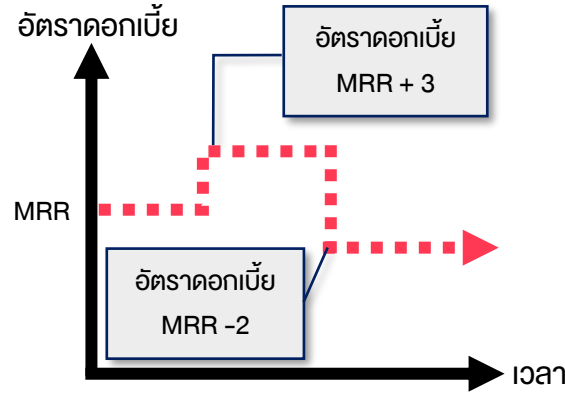
รู้จัก “อัตราดอกเบี้ย” เงินกู้

อัตราดอกเบี้ยคงที่ (Fixed rate)

กำหนดเป็น ตัวเลขคงที่ ในช่วงเวลาที่กำหนด

อัตราดอกเบี้ยลอยตัว (Floating rate)

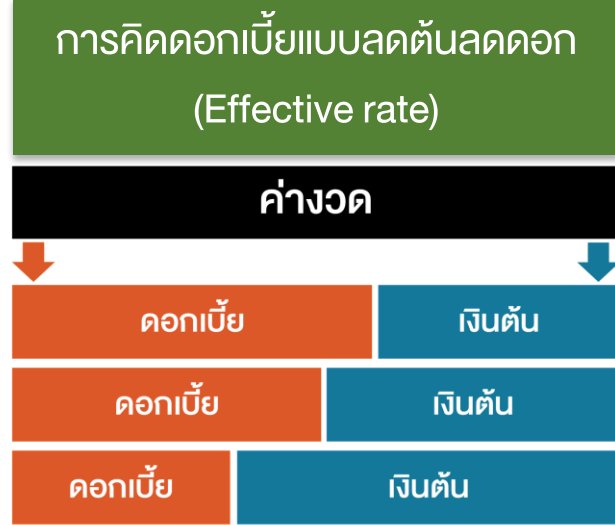
เปลี่ยนแปลงไปตามต้นทุนของสถาบันการเงิน
ประกาศทุกครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

MLR
MOR
MRR

เว็บไซต์ สปท. เพื่อดู
M Rate
www.bot.or.th

รู้จัก “วิธีคิดดอกเบี้ย”

อัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการคำนวณ
แบบเงินต้นคงที่ (flat rate) $\times 1.8 =$ อัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการคำนวณ
แบบลดต้นลดดอก (effective rate)

ผลลัพธ์เป็นเพียงตัวเลขประมาณการเท่านั้น

เว็บไซต์ ศคช. 1213
www.1213.or.th

สังเกตอัตราดอกเบี้ย จะได้ไม่เพสียใจทีหลัง

สูตรการแปลงอัตราดอกเบี้ย

$$\text{อัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการคำนวณ แบบเงินต้นคงที่ (flat rate)} \times 1.8 = \text{อัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการคำนวณ แบบลดต้นลดดอก (effective rate)}$$

ผลลัพธ์เป็นเพียงตัวเลขประมาณการเท่านั้น

แปลงหน่วยของอัตราดอกเบี้ยต่อปี

ตัวอย่าง อัตราดอกเบี้ย 2%

อัตราดอกเบี้ยที่ระบุ	ตัวคูณ	อัตราดอกเบี้ยต่อปี
2% ต่อวัน	365 (วัน)	$2\% \times 365 = 730\%$
2% ต่อเดือน	12 (เดือน)	$2\% \times 12 = 24\%$
2% ต่อปี	1 (ปี)	$2\% \times 1 = 2\%$

1

เตรียมตัวยังไง ก่อนเป็นหนี้

✓ รู้จักตัวเอง ประเมินตัวเองและเตรียมตัวก่อนเป็นหนี้

ได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องหรือไม่

ได้รับอนุญาตจาก สปท. ได้รับอนุญาตจาก ก.คลัง

4

ตรวจสอบผู้ให้บริการ

3

เตรียมเอกสาร

เพื่อแสดงตัวตนและรายรับให้พร้อมก่อนกู้

2

รู้จักสินเชื่อ

วัตถุประสงค์ของสินเชื่อ วงเงิน ดอกเบี้ย
หลักประกัน ระยะเวลากู้ และเงื่อนไขอื่น ๆ

1

ประเมินตัวเอง

- หนี้มีผลต่อความมั่งคั่ง (หนี้เยอะ ความมั่งคั่งน้อย)
- ค่าผ่อนหนี้รวมต่อเดือน ไม่ควรเกิน 1 ใน 3 ของรายรับ

3 คำถามกับเรื่องการบริหารจัดการหนี้

เมื่อเป็นหนี้แล้ว จัดการอย่างไร

2

เมื่อเป็นหนี้แล้ว จัดการอย่างไร

หลักการบริหารจัดการ “หนี้”

3

มองหาตัวช่วยในการแก้ไขปัญหานี้

- ขอปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้
- หามาตรการช่วยเหลือลูกหนี้
ของทางการ

2

ปรับแผนใช้เงินให้รายรับมากกว่ารายจ่าย

- ลดรายจ่าย
- เพิ่มรายรับ
- ขายทรัพย์สิน

1

สำรวจภาระหนี้ที่มีอยู่เสมอ

- สำรวจภาระหนี้เป็นประจำ
- จัดค่าผ่อนหนี้ใน “แผนใช้เงิน”
ช่องรายจ่ายจำเป็นอยู่เสมอ

2

เมื่อเป็นหนี้แล้ว จัดการอย่างไร

หลักการบริหารจัดการ “หนี้”

3

มองหาตัวช่วยในการแก้ไขปัญหานี้

- ขอปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้
- หามาตรการช่วยเหลือลูกหนี้
ของทางการ

2

ปรับแผนใช้เงินให้รายรับมากกว่ารายจ่าย

- ลดรายจ่าย
- เพิ่มรายรับ
- ขายทรัพย์สิน

1

สำรวจภาระหนี้ที่มีอยู่เสมอ

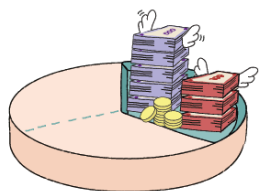
- สำรวจภาระหนี้เป็นประจำ
- จัดค่าผ่อนหนี้ใน “แผนใช้เงิน”
ช่องรายจ่ายจำเป็นอยู่เสมอ

สำรวจตัวเอง

หนี้ที่มีอยู่ มากเกินไปหรือเปล่า?

เงินผ่อนหนี้ต่อรายได้รวม

เงินผ่อนหนี้ไม่ควรเกิน

1 ใน 3

ของรายได้รวมต่อเดือน

ผ่อนหนี้ต่อเดือน

ไม่ควรเกิน

10,000

ตัวอย่าง $30,000 \div 3 =$

หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

มูลค่าหนี้สินรวม

ไม่ควรเกิน

50%

ของมูลค่าสินทรัพย์รวม

ตัวอย่าง: $\frac{\text{หนี้สิน } 500,000}{\text{สินทรัพย์ } 1,000,000} \times 100 = 50 (\%)$

สำรวจภาระหนี้

ตารางสำรวจภาระหนี้

ณ วันที่ _____

ลำดับที่	ประเภทหนี้	หลักประกันสินเชื่/ สินทรัพย์เข้าชื่อ	เจ้าหนี้	อัตราดอกเบี้ย ต่อปี	ยอดหนี้ที่คงเหลือ	ยอดผ่อนชำระ ต่อเดือน	ชำระทุกวันที่... ของเดือน	หมายเหตุ
รวมยอดคงเหลือและยอดผ่อนชำระต่อเดือน								

ปรับวิธีคำนวณเป็น
อัตราเดียวกันก่อน
เรียงลำดับจากมาก > น้อย

ใส่ใน “แผนใช้เงิน” ช่อง
“รายจ่ายจำเป็น”

ตารางสำรวจภาระหนี้

Download

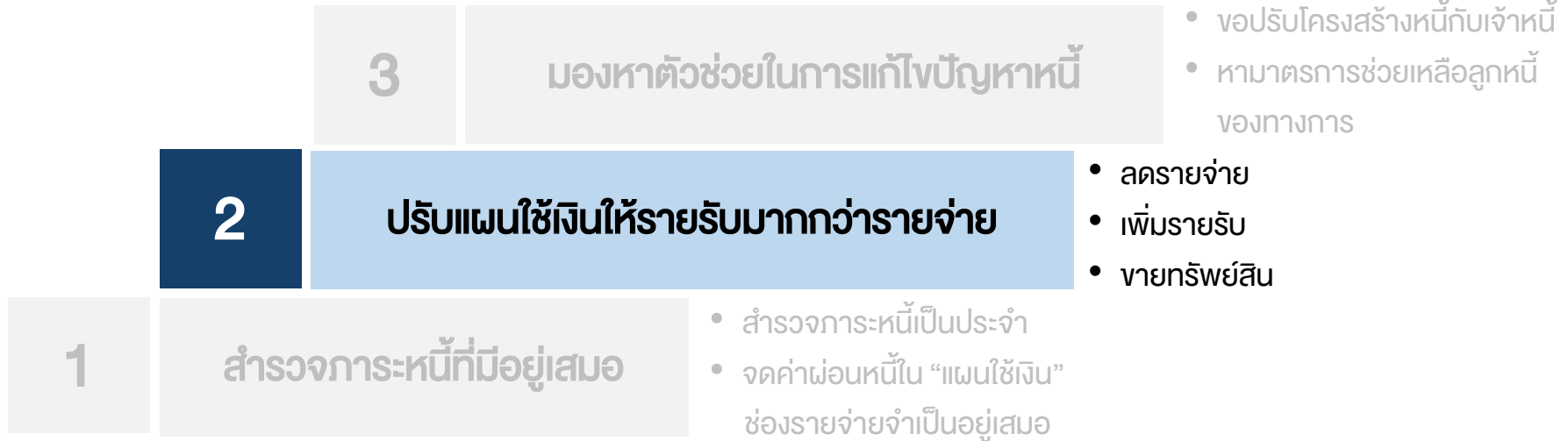
Tips วัยเกษียณ

- ☐ เวลาที่เหลือของหนี้ทั้งหมด
จนก่อนเกษียณหรือไม่
- ☐ ยอดหนี้คงเหลือทั้งหมด
สามารถชำระให้หมดก่อน
เกษียณได้หรือไม่

2

เมื่อเป็นหนี้แล้ว จัดการอย่างไร

หลักการบริหารจัดการ “หนี้”

ปรับแผนใช้เงิน

แผนใช้เงิน

รายการรายรับ (เงินเข้า)	รายรับจาก การทำงาน (บาท)	รายรับจาก แหล่งอื่น (บาท)	รายการรายจ่าย (เงินออก)	รายจ่ายจำเป็น (บาท)	รายจ่ายไม่จำเป็น (บาท)
เงินเดือน	xxxxx		เงินออมเพื่อฉุกเฉิน	xxxxx	
ขายของออนไลน์		xxxxx	เงินออมเพื่อเกษียณ	xxxxx	
ปริมาณการรายรับต่อเดือน			ชำระหนี้	xxxxx	
			ต้นทุนสินค้าออนไลน์	xxxxx	
			ค่าอาหาร	xxxxx	
			ค่าใช้จ่ายส่วนตัว	xxxxx	
			ค่าสังสรรค์		xxxxx
รวมรายรับ	xxxxx	xxxxx	รวมรายจ่าย	xxxxx	xxxxx
รวมรายรับทั้งหมด	xxxxx		รวมรายจ่ายทั้งหมด	xxxxx	

รายรับ ≥ รายจ่าย

เงินออม
ตามเป้าหมาย
ต่อเดือน

ชำระหนี้
ต่อเดือน

ค่าใช้จ่าย
ต่อเดือน

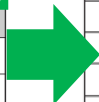
ขายทรัพย์สินเพื่อปลดหนี้

สำรวจทรัพย์สินที่คาดว่าจะขายได้เพื่อวางแผนปลดหนี้

ตารางสำรวจทรัพย์สินที่สามารถขายได้

ณ วันที่ XX

ลำดับที่	ทรัพย์สิน	ราคาตลาด	แหล่งขาย	หมายเหตุ
กลุ่มที่ 1 ทรัพย์สินที่แปลงเป็นเงินสดได้ทันที				
	เงินสด	XX,XXX	XXX	
	เงินฝาก	X,XXX	XXX	
	รวมทรัพย์สินกลุ่มที่ 1	XX,XXX		
กลุ่มที่ 2 ทรัพย์สินเพื่อการลงทุน				
	กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	XXX,XXX	XXX	ไม่ครบกำหนด
	รวมทรัพย์สินกลุ่มที่ 2	XXX,XXX		
กลุ่มที่ 3 ทรัพย์สินส่วนตัว				
	ทองคำ	XX,XXX	XXX	
	บ้าน	X,XXX,XXX	XXX	ขายไม่ได้
	รวมทรัพย์สินกลุ่มที่ 3	X,XXX,XXX		
	รวมทรัพย์สินทั้ง 3 กลุ่ม	X,XXX,XXX		

ตารางสำรวจภาระหนี้

ณ วันที่ XX

ลำดับที่	ประเภทหนี้	หลักประกันสินเชื่อกับทรัพย์สินจำนอง	เจ้าหนี้	อัตราดอกเบี้ยต่อปี	ยอดหนี้ที่คงเหลือ	ยอดผ่อนชำระต่อเดือน	ชำระทุกวันที่...ของเดือน	หมายเหตุ
1.	ยืมเงินสด			120%	X, XXX	X,XXX		ดอกเบี้ย 10% /เดือน
2.	บัตรเครดิต			16%	XX, XXX	X,XXX		
รวมยอดคงเหลือและยอดผ่อนชำระต่อเดือน								

2

เมื่อเป็นหนี้แล้ว จัดการอย่างไร

หลักการบริหารจัดการ “หนี้”

3

มองหาตัวช่วยในการแก้ไขปัญหานี้

- ขอปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้
- หามาตรการช่วยเหลือลูกหนี้
ของทางการ

2

ปรับแผนใช้เงินให้รายรับมากกว่ารายจ่าย

- ลดรายจ่าย
- เพิ่มรายรับ
- ขายทรัพย์สิน

1

สำรวจภาระหนี้ที่มีอยู่เสมอ

- สำรวจภาระหนี้เป็นประจำ
- จัดค่าผ่อนหนี้ใน “แผนใช้เงิน”
ช่องรายจ่ายจำเป็นอยู่เสมอ

3 คำถามกับเรื่องการบริหารจัดการหนี้

ทำไมถึง ถ้าไม่อยากมีปัญหาเรื่องหนี้

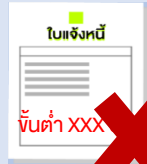
3

ทำยังไง ถ้าไม่อยากมีปัญหาเรื่องนี้

เคล็ดลับ(ไม่)ลับนี้ จะช่วยให้หนี้ไม่มีปัญหา

กู้เท่าที่จำเป็น
และจ่ายไหว

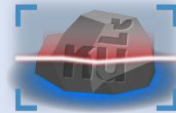
หลีกเลี่ยงการจ่ายขั้นต่ำ
ควรจ่ายเต็มจำนวนและตรงเวลา

เร่งโปะ/ปิดหนี้
เมื่อมีโอกาส

ไม่ถ่วงมาจ่ายหนี้
หลีกเลี่ยงหนี้นอกระบบ

สำรวจภาระหนี้ที่มีเสมอ
ทำแผนใช้เงินเป็นประจำ

อย่ารีบสร้างหนี้ไม่จำเป็น
เพราะถ้ากู้แล้วจ่ายไม่ไหว
ในอนาคตจะกู้ยากขึ้น

จะเกิดอะไรขึ้น เมื่อจ่ายหนี้ล่าช้าหรือผิดนัดชำระหนี้

เสียเงินเพิ่ม

- ดอกเบี้ยผิดนัดชำระ
- ค่าปรับ
- ค่าติดตามทวงถามหนี้

เสียประวัติ

ผิดนัดชำระตั้งแต่ 91 วัน
จะถูกบันทึกประวัติการ
ค้างชำระหนี้ในเครดิตบูโร

เสียโอกาส

กู้ครั้งต่อไปยากขึ้น
เพราะเจ้าหนี้จะนำประวัติ
การผิดนัดชำระหนี้
มาประกอบการพิจารณา
อนุมัติสินเชื่อใหม่

เสียทรัพย์สิน

หากไม่ชำระหนี้จะถูกฟ้อง
หรือบังคับคดียึดทรัพย์สิน
เพื่อมาชำระหนี้ต่อไป

3

ทำยังไง ถ้าไม่อยากมีปัญหาเรื่องนี้

เคล็ด(ไม่)ลับนี้ จะช่วยให้หนี้ไม่มีปัญหา

กู้เท่าที่จำเป็น
และจ่ายไหว

อย่ารีบสร้างหนี้ไม่จำเป็น
เพราะถ้ากู้แล้วจ่ายไม่ไหว
ในอนาคตจะกู้ยากขึ้น

หลีกเลี่ยงการจ่ายขั้นต่ำ
ควรจ่ายเต็มจำนวนและตรงเวลา

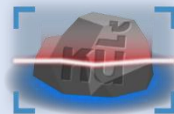
จ่ายขั้นต่ำ..ทำให้หนี้สั้น ๆ
ยืดเวลาออกไปอีกแสนนาน

เร่งโปะ/ปิดหนี้
เมื่อมีโอกาส

ไม่ถ่วงมาจ่ายหนี้
หลีกเลี่ยงหนี้นอกระบบ

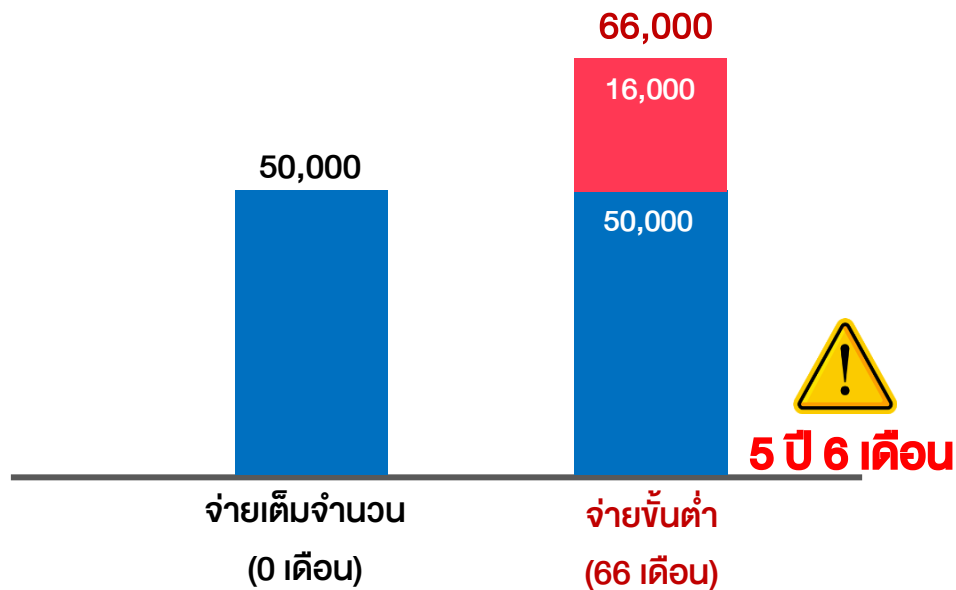

สำรวจภาระหนี้ที่มีเสมอ
ทำแผนใช้เงินเป็นประจำ

จ่ายขั้นต่ำ...ทำให้หนี้สิน ๆ ยืดเวลาไปอีกแสนนาน

ตัวอย่าง: หนี้บัตรเครดิต 50,000 บาท ดอกเบี้ย 16% ต่อปี

หมายเหตุ : ภายใต้ข้อสมมติจ่ายขั้นต่ำ 5% แต่ไม่น้อยกว่า 500 บาท

3

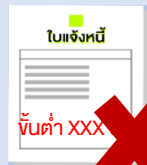
ทำยังไง ถ้าไม่อยากมีปัญหาเรื่องนี้

เคล็ด(ไม่)ลับนี้ จะช่วยให้หนี้ไม่มีปัญหา

กู้เท่าที่จำเป็น
และจ่ายไหว

อย่ารีบสร้างหนี้ไม่จำเป็น
เพราะถ้ากู้แล้วจ่ายไม่ไหว
ในอนาคตจะกู้ยากขึ้น

หลีกเลี่ยงการจ่ายขั้นต่ำ
ควรจ่ายเต็มจำนวนและตรงเวลา

จ่ายขั้นต่ำ..ทำให้หนี้สั้น ๆ
ยืดเวลาออกไปอีกแสนนาน

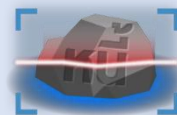

เร่งโปะ/ปิดหนี้
เมื่อมีโอกาส

สะสมเงินโปะ/ปิดหนี้
ช่วยลดปัญหา ระยะเวลา
และดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย

ไม่ถ่วงมาจ่ายหนี้
หลีกเลี่ยงหนี้นอกระบบ

สำรวจภาระหนี้ที่มีเสมอ
ทำแผนใช้เงินเป็นประจำ

ถ้ามีเงินก้อน จะเลือกโปะ/ปิดหนี้ก้อนไหนก่อนดี

หนี้ที่มีปัญหามากที่สุด เช่น หนี้ที่ค้างจ่ายตั้งแต่ 91 วันหรือหนี้ที่อยู่ระหว่างการถูกฟ้อง

หนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง เช่น หนี้บัตรเครดิต หนี้สินเชื่อส่วนบุคคล หนี้บัตรเครดิต

หนี้ที่คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก เช่น หนี้บ้าน หนี้สินเชื่อส่วนบุคคล หนี้บัตรเครดิต เพราะโปะแล้วเงินต้นลดลง ดอกเบี้ยก็ลดตามไปด้วย

ก่อนโปะ/ปิดหนี้ อย่าลืม “ตรวจสอบเงื่อนไข” ในสัญญา
และ “ค่าปรับ” จากการไถ่ถอนสินเชื่อก่อนครบกำหนด (Prepayment fee)

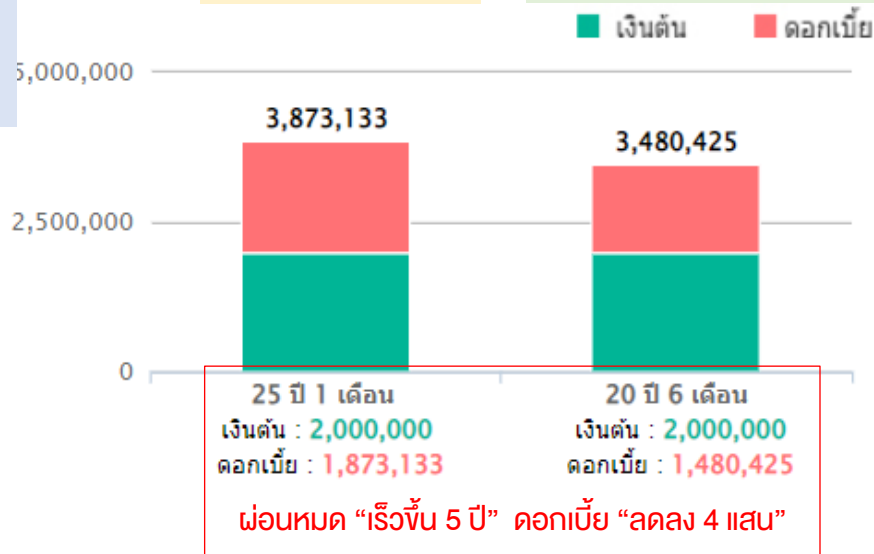
ผ่อนเพิ่มอีกนิด ดอกเบี้ยลด หมดหนี้เร็ว

บ้านราคา 2,000,000 บาท ผ่อน 25 ปี
ดอกเบี้ย 6% ผ่อนเดือนละประมาณ 13,000 บาท
*ยอดหนี้ทั้งหมด 3.9 ลบ. >> เงินต้น 2 ลบ.
และดอกเบี้ย 1.9 ลบ. (50%)*

ผ่อนตามปกติ
13,000 บาท

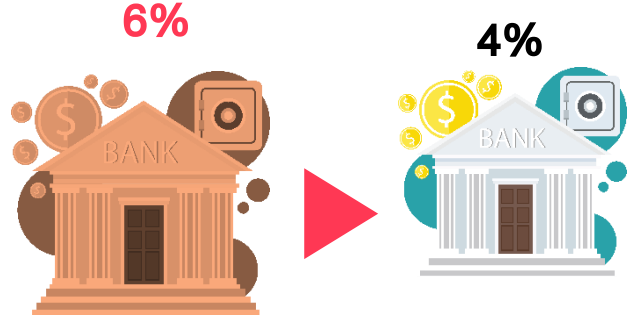
ผ่อนเพิ่ม 10%
13,000+1,300 บาท

เร่งโปะหนี้บ้าน / จ่ายค่างวดเพิ่มจะช่วยให้หนี้ที่ต้องจ่ายนาน ๆ สิ้นลงได้

Refinance VS Retention

รีไฟแนนซ์ (refinance) คือ การทำสัญญา
สินเชื่อใหม่กับเจ้าหนี้รายใหม่ที่ให้อัตรา
ดอกเบี้ยที่ถูกลงกว่า หรือให้เงื่อนไขการผ่อน
ชำระที่ดีกว่า และนำเงินกู้ที่ได้มาชำระหนี้
สัญญาเดิม

รีเทนชัน (retention) คือ การขอลดอัตราดอกเบี้ย
เงินกู้กับเจ้าหนี้รายเดิม

Refinance คู้บหรือไม่

คำนวณได้จาก

1. ประหยัดดอกเบี้ยได้เท่าไหร่ ?

$$\text{ดอกเบี้ยที่ประหยัดได้} = \text{เงินต้น} \times \text{อัตราดอกเบี้ยที่ประหยัดได้} \times \text{จำนวนปี}$$

- เงินต้น คือ จำนวนเงินต้นที่จะรีไฟแนนซ์ไปธนาคารใหม่
- อัตราดอกเบี้ยที่ประหยัดได้ = อัตราดอกเบี้ยของธนาคารเดิม - ที่ธนาคารใหม่เสนอ
- จำนวนปี คือ ระยะเวลาของอัตราดอกเบี้ยต่ำที่ธนาคารใหม่เสนอ

2. ค่าใช้จ่ายในการรีไฟแนนซ์มีอะไรบ้าง ?

ค่าปรับกรณีไถ่ถอน
สินเชื่อก่อนกำหนด

ค่าประเมินหลักประกัน

ค่าจดจำนอง
หลักประกัน

3. คู้บค่าที่จะรีไฟแนนซ์หรือไม่ ?

เปรียบเทียบข้อ 1 และ ข้อ 2 เพื่อดูว่าคู้บหรือไม่ที่จะรีไฟแนนซ์

หากต้องการรีไฟแนนซ์ไปธนาคาร B จะคู้บค่าหรือไม่?

คำนวณหา “จำนวนดอกเบี้ยที่ประหยัดได้”

(1) เงินต้นคงค้าง	2,000,000 บาท
(2) อัตราดอกเบี้ยที่ประหยัดได้ (5.8%-3.9%)	1.9%
(3) จำนวนปีที่ธนาคารใหม่ให้อัตราดอกเบี้ยต่ำ	3 ปี
จำนวนดอกเบี้ยที่ประหยัดได้ [(1) x (2) x (3)]	114,000 บาท
(2,000,000 x 1.9% x 3)	

คำนวณหา “ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นหากรีไฟแนนซ์”

ค่าใช้จ่ายแก่ธนาคาร A	60,000 บาท
- ค่าปรับกรณีไถ่ถอนสินเชื่อก่อนกำหนด (2,000,000 x 3%)	
ค่าใช้จ่ายแก่ธนาคาร B	26,000 บาท
- ค่าประเมินหลักประกัน 5,000 บาท	
- ค่าจดจำนอง (2,000,000 x 1%) 20,000 บาท	
- ค่าอากรแสตมป์ (2,000,000 x 0.05%) 1,000 บาท	
รวมค่าใช้จ่ายในการ Refinance	86,000 บาท

อ่านบทความต่อได้ที่ >>

3

ทำยังไง ถ้าไม่อยากมีปัญหาเรื่องนี้

เคล็ดลับ(ไม่)ลับนี้ จะช่วยให้หนี้ไม่มีปัญหา

กู้เท่าที่จำเป็น
และจ่ายไหว

อย่ารีบสร้างหนี้ไม่จำเป็น
เพราะถ้ากู้แล้วจ่ายไม่ไหว
ในอนาคตจะกู้ยากขึ้น

หลีกเลี่ยงการจ่ายขั้นต่ำ
ควรจ่ายเต็มจำนวนและตรงเวลา

จ่ายขั้นต่ำ..ทำให้หนี้สั้น ๆ
ยืดเวลาออกไปอีกแสนนาน

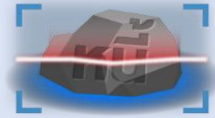
เร่งไปะ/ปลดหนี้
เมื่อมีโอกาส

สะสมเงินไปะ/ปลดหนี้
ช่วยลดปัญหา ระยะเวลายาวนาน
และดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย

ไม่ถ่วงมาจ่ายหนี้
หลีกเลี่ยงหนี้นอกกรอบ

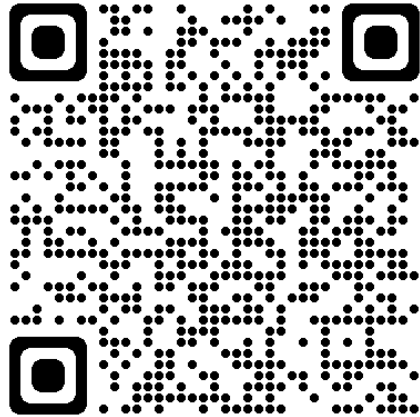
เมื่อเริ่มจ่ายไม่ไหว
ให้วางแผนปลดหนี้
ไม่กู้หนี้ใหม่จ่ายหนี้เก่า

สำรวจภาระหนี้ที่มีเสมอ
ทำแผนใช้เงินเป็นประจำ

หาทางจัดการหนี้
ปรับเปลี่ยนเงินให้ไม่ติดลบ

แนะนำเครื่องมือจัดการ “หนี้”

<https://www.bot.or.th/th/satang-story/fin-d-happy-life/happy-life-resource.html>

4. ใบกิจกรรมเหล่านี้ มีไว้ให้ลองทำ นำไปสู่การใช้จริง

สามารถทำกิจกรรมผ่านไฟล์ excel หรือ พิมพ์เป็นเอกสารเพื่อใช้งานได้

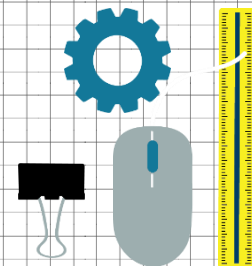
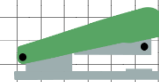
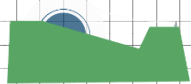
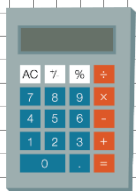
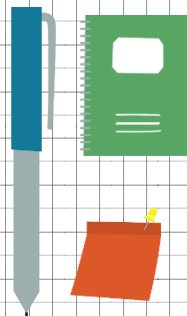
การบริหารจัดการหนี้

- ประเมินภาระหนี้เบื้องต้น (หนี้ที่มีอยู่ตอนนี้มากเกินไปรึยัง ?)
- ตารางสำรวจภาระหนี้
- ตารางแผนใช้เงิน
- ตารางสำรวจทรัพย์สินที่คาดว่าจะขายได้

ตัวอย่างการบริหารจัดการหนี้

ของวิยสะสมความมั่งคั่ง
คุณสะสม มันคงมั่งคั่ง

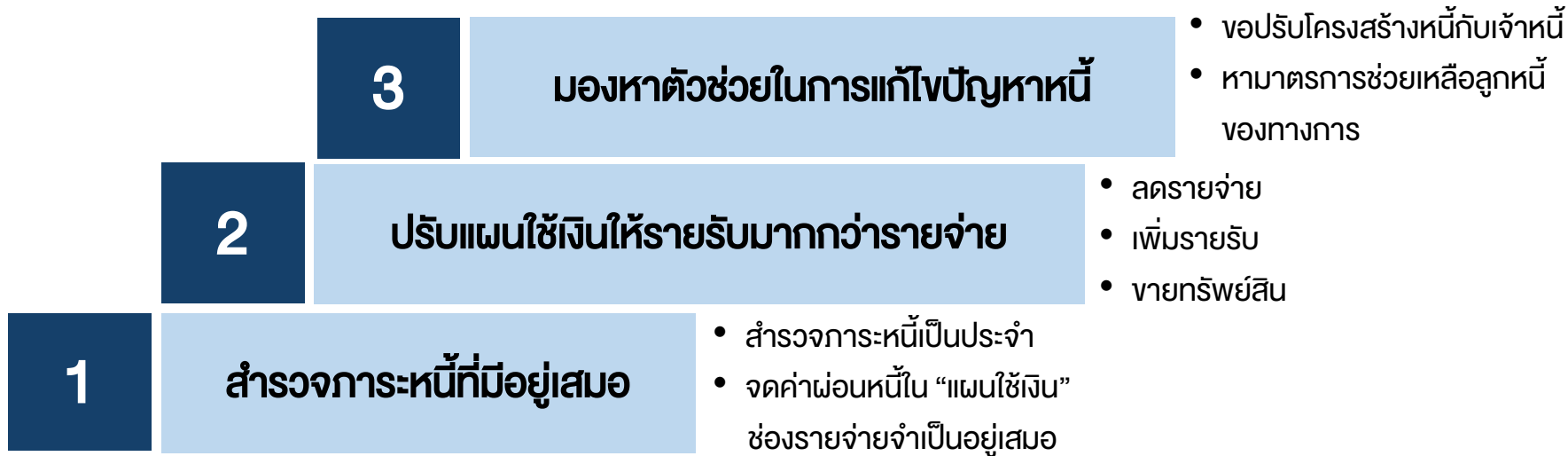

ERASER

ตัวอย่างการบริหารจัดการหนี้
ของวิยสะสมความมั่งคั่ง
คุณสะสม มันคงมั่งคั่ง

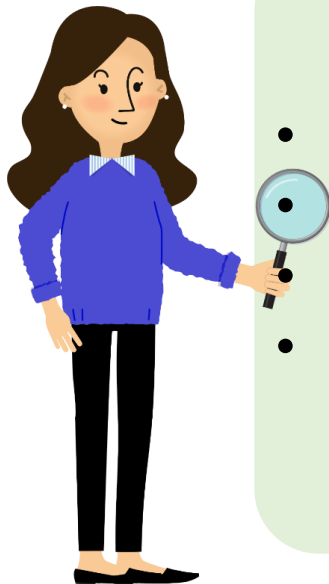
ขั้นตอนการบริหารจัดการ “หนี้”

HIGHLIGHTER

ตัวอย่าง

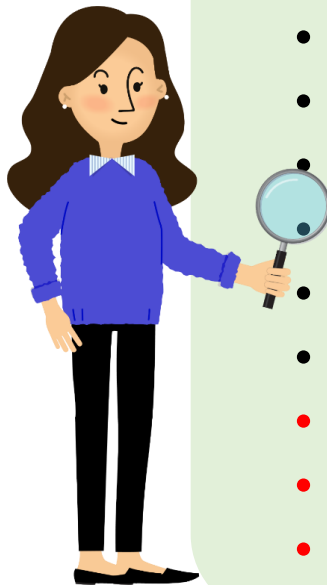

คุณสะสม มั่นคงมั่งคั่ง

- อายุ: 40 ปี
- อาชีพ: พนักงานประจำ
- รายได้: จากงานประจำ 30,000 บาท/เดือน
- อื่น ๆ:
 - มีบุตร 1 คน กำลังจะเข้าเรียนชั้น ป.1 ในอีก 2 ปีข้างหน้า

ตัวอย่าง

รายการสินทรัพย์-หนี้สินของคุณสะสม มั่นคงมั่งคั่ง

• เงินสด	30,000	บาท
• ทองคำ 1.5 บาท	42,000	บาท
• รถมอเตอร์ไซด์	15,000	บาท
• บ้านมือสอง	983, 000	บาท
• เงินสะสมประกันสังคม	97,200	บาท
• เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	225,600	บาท
• สินเชื่อส่วนบุคคล	87,500	บาท
• หนี้เช่าซื้อรถมอเตอร์ไซด์	23,000	บาท
• สินเชื่อบ้านมือสอง	678,000	บาท

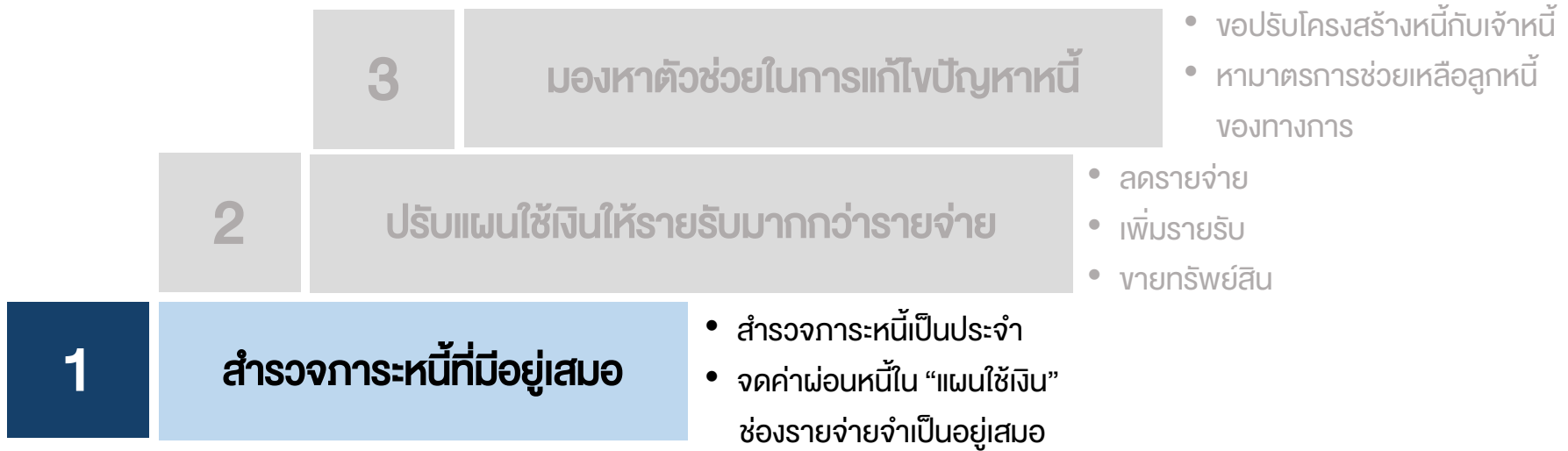
หมายเหตุ: เงินสะสมประกันสังคมและเงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นจำนวนเงินสะสมของลูกจ้างที่คาดว่าจะได้รับหากวันนี้ไม่ได้เป็นสมาชิกแล้ว โดยไม่ได้คำนวณรวมผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับและเงินสะสมของนายจ้าง

ตัวอย่าง

ขั้นตอนการบริหารจัดการ “หนี้”

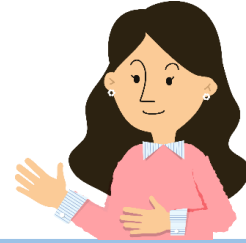
1

สำรวจภาระหนี้ที่มีอยู่เสมอ

เงินผ่อนหนี้ต่อรายได้รวม

คำแนะนำ: โปรดกรอกข้อมูลของคุณลงในข้อที่ 1-4

1.เงินผ่อนหนี้ต่อรายได้รวม

เงินผ่อนหนี้ต่อรายได้รวม

เงินผ่อนหนี้ไม่ควรเกิน
1 ใน 3
ของรายได้รวมต่อเดือน

ตัวอย่าง $30,000 \div 3 =$

ผ่อนหนี้ต่อเดือน
ไม่ควรเกิน
10,000

1	รายได้รวมต่อเดือนของคุณ	30,000 บาท
	คำแนะนำ: เงินผ่อนหนี้ต่อเดือนของคุณไม่ควรเกินเดือนละ	10,000 บาท
2	เงินผ่อนหนี้ต่อเดือนในปัจจุบันของคุณ	9,450 บาท
เงินผ่อนหนี้ต่อเดือนของคุณในปัจจุบันเมื่อเทียบกับค่าที่แนะนำ		☒ ไม่เกิน ☐ เกิน

หมายเหตุ:

- 1) หากมีหนี้ที่จ่ายเป็นรายปี กรุณาหาร 12 เพื่อให้ได้ค่าเฉลี่ยรายเดือน
- 2) หากมีการเช่าที่อยู่อาศัย ค่าเช่าบ้านเป็นค่าใช้จ่าย ไม่ถือว่าเป็นหนี้
- 3) หนี้บัตรเครดิต/บัตรกดเงินสด/สินเชื่อส่วนบุคคล (เฉพาะกรณีที่มีการผ่อนชำระ/จ่ายขั้นต่ำ/จ่ายไม่เต็มจำนวน เท่านั้น)
- 4) คุณสามารถนำข้อมูลยอดผ่อนชำระต่อเดือนจาก sheet ตารางสำรวจภาระหนี้ มากรอกในช่องหมายเลข 2 ได้

หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

FIN.ดี
HAPPY LIFE !!!

2.หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

มูลค่าหนี้สินรวม
ไม่ควรเกิน

50%

ของมูลค่าสินทรัพย์รวม

ตัวอย่าง: $\frac{\text{หนี้สิน } 500,000}{\text{สินทรัพย์ } 1,000,000} \times 100 = 50 (\%)$

- 3 มูลค่าหนี้สินรวม
- 4 มูลค่าสินทรัพย์รวม

788,500	บาท
1,392,800	บาท

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ที่มี 57 %

คำแนะนำ: อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมไม่ควรเกิน 50%

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมของคุณในปัจจุบันเมื่อเทียบกับค่าที่แนะนำ

☐ ไม่เกิน

☒ เกิน

หมายเหตุ:

- 1) คุณสามารถนำข้อมูล "มูลค่าสินทรัพย์รวม" และ "มูลค่าหนี้สินรวม" จากการสำรวจความมั่งคั่งสุทธิ มากรอกข้อมูลในช่องที่ 3 และ 4 ได้
- 2) หากคุณมีการค้าประกันให้ผู้อื่น อย่าลืมนำยอดหนี้มารวมในมูลค่าหนี้สินรวมช่องที่ 3

สำรวจภาระหนี้

ตารางสำรวจภาระหนี้

ณ วันที่ 30 มิ.ย. 66

ลำดับที่	ประเภทหนี้	หลักประกันสินเชื่อ/ สินทรัพย์เข้าซื้อ	เจ้าหนี้	อัตราดอกเบี้ย ต่อปี	ยอดหนี้ที่คงเหลือ	ยอดผ่อนชำระ ต่อเดือน	ชำระทุกวันที่... ของเดือน	หมายเหตุ
1.	สินเชื่อส่วนบุคคล	-	PPP	25%	87,500	3,000	1	จ่ายแล้ว 12 งวด
2.	เช่าซื้อรถยนต์/มอเตอร์ไซด์	ABC ปี 2003	B leasing	21%	23,000	1,300	7	คบ. flat rate 12% ต่อปี
3.	สินเชื่อบ้านมือสอง	บ้าน	ธนาคาร C	6%	678,000	5,150	2	จ่ายแล้ว 84 งวด
รวมยอดคงเหลือและยอดผ่อนชำระต่อเดือน					788,500	9,450		

8 12 3 ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
Ins.1213 ธนาคารแห่งประเทศไทย

www.1213.or.th hotline1213

ใส่ใน “แผนใช้เงิน” ช่อง
“รายจ่ายจำเป็น”

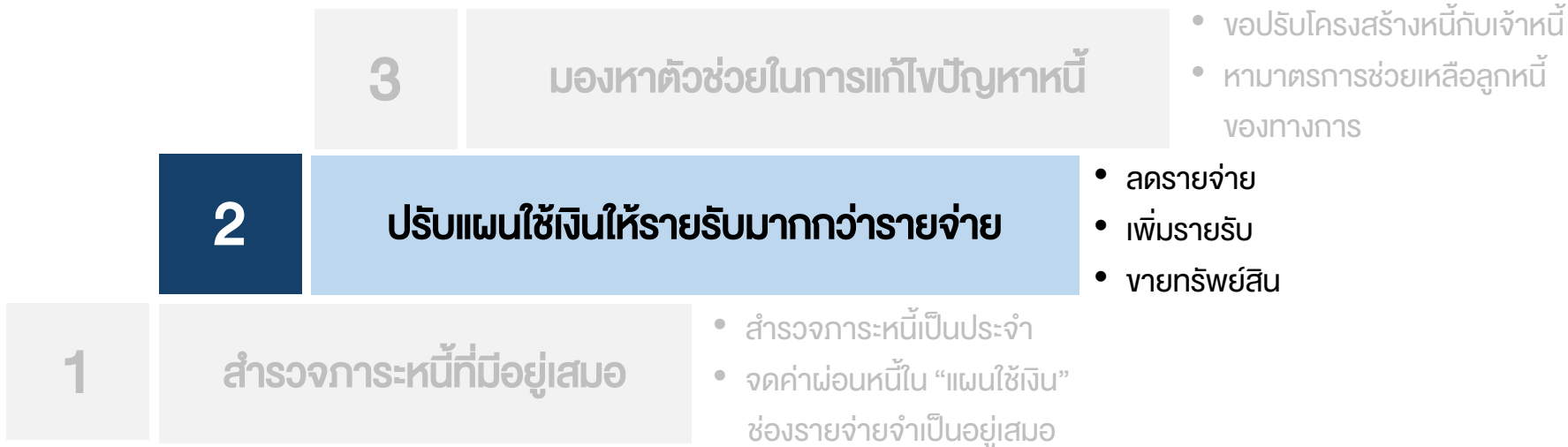

จดค่าผ่อนหนี้ลงในแผนใช้เงิน

FIN.ดี
LIFE !!!

รายการรายรับ (เงินเข้า)	รายรับจาก การทำงาน (บาท)	รายรับจาก แหล่งอื่น (บาท)	รายการรายจ่าย (เงินออก)	รายจ่ายจำเป็น (บาท)	รายจ่ายไม่จำเป็น (บาท)
เงินเดือน	30,000		ออมเงินเพื่อการศึกษาบุตร	3,200	
			ออมเงินเพื่อเกษียณ (PVD)	1,500	
			หักประกันสังคม	750	
รวมรายรับ	30,000		ค่าผ่อนสินเชื้ส่วนบุคคล	3,000	
รวมรายรับทั้งหมด	30,000		ค่าผ่อนรถมอเตอร์ไซด์	1,300	
			ค่าผ่อนบ้านมือสอง	5,150	
			หักภาษี	1,500	
			ค่าใช้จ่ายประจำบ้าน	15,000	
			ค่าซ่อมป้ิงของลูก		1,500
			ซื้อห่วย (งวดละ 500 x 2 งวด/เดือน)		1,000
			รวมรายจ่าย	31,400	2,500
			รวมรายจ่ายทั้งหมด	33,900	

ขั้นตอนการบริหารจัดการ “หนี้”

2 ปรับแผนใช้เงินให้มากกว่าหรือเท่ากับรายจ่าย

FIN.ดี
LIVE LIFE !!!

รายการรายรับ (เงินเข้า)	รายรับจาก การทำงาน (บาท)	รายรับจาก แหล่งอื่น (บาท)	รายการรายจ่าย (เงินออก)	รายจ่ายจำเป็น (บาท)	รายจ่ายไม่จำเป็น (บาท)
เงินเดือน	30,000		ออมเงินเพื่อการศึกษาบุตร	3,200	
			ออมเงินเพื่อเกษียณ (PVD)	1,500	
			หักประกันสังคม	750	
รวมรายรับ	30,000		ค่าผ่อนสินเชื่อบุคคล	3,000	
รวมรายรับทั้งหมด	30,000		ค่าผ่อนรถมอเตอร์ไซด์	1,300	
สรุปข้อมูล			ค่าผ่อนบ้านมือสอง	5,150	
			หักภาษี	1,500	
			ค่าใช้จ่ายประจำบ้าน	15,000	
			ค่าชอปปิงของลูก		1,500
			ซื้อหอย (งวดละ 500 x 2 งวด/เดือน)		1,000
			รวมรายจ่าย	31,400	2,500
			รวมรายจ่ายทั้งหมด	33,900	

30,000

รายรับรวม

มากกว่า

พอดี

น้อยกว่า

33,900

รายจ่ายรวม

เงินติดลบ ทำยังไงดี

ลดรายจ่าย เพิ่มรายรับ

FIN.ดี
LIVE LIFE !!!

รายการรายรับ (เงินเข้า)	รายรับจาก การทำงาน (บาท)	รายรับจาก แหล่งอื่น (บาท)	รายการรายจ่าย (เงินออก)	รายจ่ายจำเป็น (บาท)	รายจ่ายไม่จำเป็น (บาท)
เงินเดือน	30,000		ออมเงินเพื่อการศึกษาบุตร	3,200	
รับจ้างพิมพ์งาน		3,000	ออมเงินเพื่อเกษียณ (PVD)	1,500	
			หักประกันสังคม	750	
รวมรายรับ	30,000	3,000	ค่าผ่อนสินเชื้ส่วนบุคคล	3,000	
รวมรายรับทั้งหมด	33,000		ค่าผ่อนรถมอเตอร์ไซด์	1,300	
<div>สรุปข้อมูล</div> <div><div>33,000</div><div>รายรับรวม</div></div> <div>มากกว่า พอดี น้อยกว่า</div> <div><div>32,900</div><div>รายจ่ายรวม</div></div> <div>คำแนะนำในการปรับแผนใช้จ่ายและการออมเพื่อเป้าหมาย</div> <div><div>• ลดรายจ่ายไม่จำเป็น >> ซอปปิงของลูก+ซื้อหวย</div><div>• เพิ่มรายรับ >> รับจ้างพิมพ์งาน</div></div> <div></div>			ค่าผ่อนบ้านมือสอง	5,150	
			หักภาษี	1,500	
			ค่าใช้จ่ายประจำบ้าน	15,000	
			ค่าชอปปิงของลูก		1,000
			ซื้อหวย (งวดละ 500 x 2 งวด/เดือน)		500
			รวมรายจ่าย	31,400	1,500
			รวมรายจ่ายทั้งหมด	33,900 - 32,900	

สรุปข้อมูล

33,000

รายรับรวม

มากกว่า

พอดี

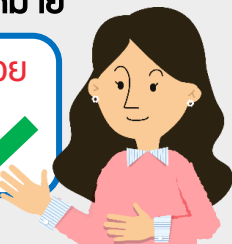
น้อยกว่า

32,900

รายจ่ายรวม

คำแนะนำในการปรับแผนใช้จ่ายและการออมเพื่อเป้าหมาย

- ลดรายจ่ายไม่จำเป็น >> ชอปปิงของลูก+ซื้อหวย
- เพิ่มรายรับ >> รับจ้างพิมพ์งาน

สถานการณ์ที่ไม่คาดฝัน

ไม่มีงานจ้างพิมพ์ รายรับเสริมหายไป
ค้างจ่ายสินเชื่อบุคคลมา 3 งวดแล้ว

ลดรายจ่าย เพิ่มรายรับ

FIN.ดี
LIVE LIFE !!!

รายการรายรับ (เงินเข้า)	รายรับจาก การทำงาน (บาท)	รายรับจาก แหล่งอื่น (บาท)	รายการรายจ่าย (เงินออก)	รายจ่ายจำเป็น (บาท)	รายจ่ายไม่จำเป็น (บาท)
เงินเดือน	30,000		ออมเงินเพื่อการศึกษาบุตร	3,200	
รับจ้างพิมพ์งาน		3,000	ออมเงินเพื่อเกษียณ (PVD)	1,500	
			หักประกันสังคม	750	
รวมรายรับ	30,000	3,000	ค่าผ่อนสินเชื้ส่วนบุคคล	3,000	
รวมรายรับทั้งหมด	33,000		ค่าผ่อนรถมอเตอร์ไซด์	1,300	
<div>สรุปข้อมูล</div> <div><div>33,000</div><div>มากกว่า</div><div>พอดี</div><div>น้อยกว่า</div><div>32,900</div></div> <div><div>รายรับรวม</div><div>รายจ่ายรวม</div></div> <div>คำแนะนำในการปรับแผนใช้จ่ายและการออมเพื่อเป้าหมาย</div> <div><div>• ลดรายจ่ายไม่จำเป็น >> ซอปปิงของลูก+ซื้อห่วย</div><div>• เพิ่มรายรับ >> รับจ้างพิมพ์งาน</div></div> <div></div>			ค่าผ่อนบ้านมือสอง	5,150	
			หักภาษี	1,500	
			ค่าใช้จ่ายประจำบ้าน	15,000	
			ค่าซอปปิงของลูก		1,000
			ซื้อห่วย (งวดละ 500 x 2 งวด/เดือน)		500
			รวมรายจ่าย	31,400	1,500

ขายทรัพย์สินปลอดหนี้

ทรัพย์สินที่คาดว่าจะขาย/แปลงเป็นเงินได้ทันที
ของคุณสะสม มันคงมีค่า

• เงินสด	30,000 บาท
• ทองคำ 1.5 บาท	42,000 บาท
• รถมอเตอร์ไซด์	15,000 บาท
• บ้านมือสอง	983,000 บาท
• เงินสะสมประกันสังคม	97,200 บาท
• เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	225,600 บาท
• สินเชื่อส่วนบุคคล	87,500 บาท
• หนี้เช่าซื้อรถมอเตอร์ไซด์	23,000 บาท
• สินเชื่อบ้านมือสอง	678,000 บาท

72,000 บาท

42,000 บาท

ไม่พอปลดหนี้ก้อนที่ 1

ปิดหนี้รถมอเตอร์ไซด์ได้

ตารางสำรวจภาระหนี้

ณ วันที่ 30 มิ.ย. 66

ลำดับที่	ประเภทหนี้	หลักประกันสินเชื่อ/ สินทรัพย์จำนอง	เจ้าหนี้	อัตราดอกเบี้ย ต่อปี	ยอดหนี้คงเหลือหรือ ยอดหนี้ที่คงเหลือ	ยอดผ่อนชำระ ต่อเดือน	ชำระทุกวันที่... ของเดือน	หมายเหตุ
1.	สินเชื่อส่วนบุคคล	-	PPP	25%	87,500	3,000	1	จ่ายแล้ว 12 งวด
2.	เช่าซื้อรถมอเตอร์ไซด์	ABC ปี 2003	B leasing	21%	23,000	1,300	7	ค.บ. flat rate 12% ต่อปี
3.	สินเชื่อบ้านมือสอง	บ้าน	ธนาคาร C	6%	678,000	5,150	2	จ่ายแล้ว 84 งวด
รวมยอดคงเหลือและยอดผ่อนชำระต่อเดือน					788,500	9,450		

ดูเพิ่มเติมได้ที่
โทร. 1213

www.1213.or.th hotline 1213

แผนใช้เงินหลังขายทรัพย์สินปิดหนี้

FIN.ดี

รายการรายรับ (เงินเข้า)	รายรับจาก การทำงาน (บาท)	รายรับจาก แหล่งอื่น (บาท)	รายการรายจ่าย (เงินออก)	รายจ่ายจำเป็น (บาท)	รายจ่ายไม่จำเป็น (บาท)
เงินเดือน	30,000		ออมเงินเพื่อการศึกษาลูก	3,200	
			ออมเงินเพื่อเกษียณ (PVD)	1,500	
			หักประกันสังคม	750	
รวมรายรับ	30,000		ค่าผ่อนสินเชื้ส่วนบุคคล	3,000	
รวมรายรับทั้งหมด	30,000		ค่าผ่อนรถมอเตอร์ไซด์	1,300	
สรุปข้อมูล	มากกว่า พอดี น้อยกว่า		ค่าผ่อนบ้านมือสอง	5,150	
30,000		31,600	หักภาษี	1,500	
รายรับรวม		รายจ่ายรวม	ค่าใช้จ่ายประจำบ้าน	15,000	
			ค่าชอปปิงของลูก		1,000
คำแนะนำในการปรับแผนใช้จ้่ายและการออมเพื่อเป้าหมาย			ชื้อห่วย (งวดละ 500 x 2 งวด/เดือน)		500
• ลดรายจ่ายไม่จำเป็น >> ชอปปิงของลูก+ชื้อห่วย			รวมรายจ่าย	30,100	1,500
• ขายทรัพย์สินปิดหนี้รถมอเตอร์ไซด์			รวมรายจ่ายทั้งหมด	31,600	32,900

ขั้นตอนการบริหารจัดการ “หนี้”

3

มองหาตัวช่วยในการแก้ไขปัญหานี้

- ขอปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้
- หามาตรการช่วยเหลือลูกหนี้
ของทางการ

2

ปรับแผนใช้เงินให้รายรับมากกว่ารายจ่าย

- ลดรายจ่าย
- เพิ่มรายรับ
- ขายทรัพย์สิน

1

สำรวจภาระหนี้ที่มีอยู่เสมอ

- สำรวจภาระหนี้เป็นประจำ
- จัดค่าผ่อนหนี้ใน “แผนใช้เงิน”
ช่องรายจ่ายจำเป็นอยู่เสมอ

วิธีปรับโครงสร้างหนี้รูปแบบต่าง ๆ

ยืด ระยะเวลา

ผ่อนชำระหนี้ออกไป
เพื่อให้ค่างวดลดลง

พัก ชำระเงินต้น

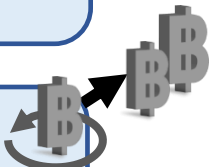
ช่วงระยะเวลานี้
เช่น 6 เดือน 12 เดือน

ลด อัตราดอกเบี้ย

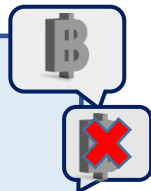
เพื่อลดภาระดอกเบี้ยจ่าย

เปลี่ยนประเภทหนี้

จากสินเชื่อระยะสั้นเป็นระยะยาว
เพื่อให้ค่างวดและดอกเบี้ยลดลง

ยก / ผ่อนปรน

ดอกเบี้ยผิมนัดชำระหนี้
เพื่อให้ค่างวดที่ผ่อนเข้ามา
ไปตัดเงินต้นได้มากขึ้น

ปิด จบจ่ายคืนหนี้เร็วขึ้น

เพื่อลดภาระดอกเบี้ย
(ถ้ามีเงินก้อน)

Step Up

ทยอยจ่ายหนี้เพิ่มขึ้น
เพื่อให้สอดคล้องกับรายได้

ทำได้ทุกประเภทสินเชื่อ ทุกสถานะหนี้

หมายเหตุ เจ้าหนี้จะมีเงื่อนไขการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่แตกต่างกัน เช่น อายุของลูกหนี้ ประวัติการผ่อนชำระ และแหล่งเงินที่จะใช้เพื่อชำระหนี้ในอนาคต

แก้หนี้สินเชื่อส่วนบุคคลด้วยคลินิกแก้หนี้

ตรวจสอบคุณสมบัติ

สมัครเข้าร่วมโครงการ

ผ่านการพิจารณา

ยอดหนี้ 87,500 บาท

ผ่อนเดือนละ 1,400 บาท*
จำนวน 72 งวด

Scan เพื่อ Update
ข้อมูลโครงการล่าสุด

<https://www.debtclinicbysam.com/>

*ทดลองคำนวณการผ่อนชำระเบื้องต้นที่>> <https://www.debtclinicbysam.com/calculate/>

แผนใช้เงินหลังเข้าร่วมคลินิกแก้หนี้

FIN.ดี

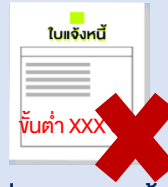
รายการรายรับ (เงินเข้า)	รายรับจาก การทำงาน (บาท)	รายรับจาก แหล่งอื่น (บาท)	รายการรายจ่าย (เงินออก)	รายจ่ายจำเป็น (บาท)	รายจ่ายไม่จำเป็น (บาท)
เงินเดือน	30,000		ออมเงินเพื่อการศึกษาบุตร	3,200	
			ออมเงินเพื่อเกษียณ (PVD)	1,500	
			หักประกันสังคม	750	
รวมรายรับ	30,000		ค่าผ่อนสินค้าส่วนบุคคล	1,400	3,000
รวมรายรับทั้งหมด	30,000		ค่าผ่อนรถมอเตอร์ไซด์	1,300	
สรุปข้อมูล			ค่าผ่อนบ้านมือสอง	5,150	
<div> <div>30,000</div> <div>มากกว่า</div> <div>พอดี</div> <div>น้อยกว่า</div> <div>30,000</div> </div> <div> <div>รายรับรวม</div> <div>รายจ่ายรวม</div> </div>			หักภาษี	1,500	
คำแนะนำในการปรับแผนใช้จ่ายและการออมเพื่อเป้าหมาย			ค่าใช้จ่ายประจำบ้าน	15,000	
<ul style="list-style-type: none"> ลดรายจ่ายไม่จำเป็น >> ซอปปิงของลูก+ซื้อหอย ขายทรัพย์สินปิดหนี้รถมอเตอร์ไซด์ เข้าร่วมคลินิกแก้หนี้ 			ค่าซอปปิงของลูก		1,000
			ซื้อหอย (งวดละ 500 x 2 งวด/เดือน)		500
			รวมรายจ่าย	28,500	30,100 1,500
			รวมรายจ่ายทั้งหมด	30,000	31,600

ปรับพฤติกรรมหลังเป็นหนี้

กู้เท่าที่จำเป็น
และจ่ายไหว

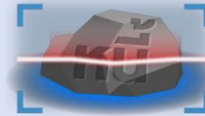
หลีกเลี่ยงการจ่ายขั้นต่ำ
ควรจ่ายเต็มจำนวนและตรงเวลา

ร่งโปะ/ปลดหนี้
เมื่อมีโอกาส

ไม่ก๊วนมาจ่ายหนี้
หลีกเลี่ยงหนี้นอกระบบ

สำรวจการะหนี้ที่มีเสมอ
ทำแผนใช้เงินเป็นประจำ

สรุปสาระสำคัญ

ขั้นตอนการบริหารจัดการหนี้

1. **สำรวจภาระหนี้ที่มีอยู่เสมอ:** จดค่าผ่อนหนี้ลงในแผนใช้เงินช่องรายจ่ายจำเป็น
2. **ปรับแผนใช้เงินให้รายรับมากกว่ารายจ่าย:** ลดรายจ่าย เพิ่มรายรับ ขายทรัพย์สิน
3. **มองหาตัวช่วยในการแก้ไขหนี้:** ขอเจรจาปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้ หรือหามาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ของทางการ

เคล็ด(ไม่)ลับ ที่จะทำให้หนี้ไม่มีปัญหา

- กู้เท่าที่จำเป็นและจ่ายไหว
- หลีกเลี่ยงการจ่ายขั้นต่ำ ควรจ่ายเต็มจำนวนและตรงเวลา
- เร่งโปะหรือปิดหนี้เมื่อมีโอกาส
- ไม่กู้หนี้ใหม่มาจ่ายหนี้เก่า และหลีกเลี่ยงหนี้นอกกรอบ
- สำรวจภาระหนี้และทำแผนใช้เงินเป็นประจำ

แหล่งข้อมูลความรู้ทางการเงิน

[www.bot.or.th/th/
satang-story.html](http://www.bot.or.th/th/satang-story.html)

[www.youtube.com/
@BOTsatangstory](http://www.youtube.com/@BOTsatangstory)

[www.facebook.com/
BOTsatangstory](http://www.facebook.com/BOTsatangstory)

FIN.ดี

HAPPY LIFE

โดย ธนาคารแห่งประเทศไทย

เนื้อหา ข้อมูล และสื่อความรู้ทางการเงินที่จัดทำขึ้นนี้
เป็นลิขสิทธิ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ทางการเงินไปยังวงกว้าง
การนำเนื้อหาหรือสื่อต่าง ๆ ไปใช้งาน โปรดอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจน

ทั้งนี้ ธปท. ไม่อนุญาตให้นำไปจำหน่ายหรือใช้เพื่อการแสวงหาประโยชน์ทางการค้า
กรณีนำเนื้อหาบางส่วนหรือทั้งหมดไปใช้งานเพื่อวัตถุประสงค์อื่น
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก ธปท.

หากมีข้อสงสัยหรือประเด็นสอบถามเพิ่มเติมสามารถติดต่อได้ที่
อีเมล: FL@bot.or.th